

ประเด็นสัมภาษณ์ผู้บริหาร

■ สายพันธุ์ไข้หวัดสุกรมาจากอะไร

ตอบ เกิดจากเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ type A ตระกูล Orthomyxoviridae เนื่องจากสารพันธุกรรมเป็นชนิด RNA และมี 8 ท่อน จึงมีโอกาสเกิดการกลายพันธุ์ และการแลกเปลี่ยนสารพันธุกรรมระหว่างไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ที่มาจากมนุษย์ สัตว์ปีก รวมทั้งสุกรได้ง่าย สุกรทำหน้าที่เป็นถังผสม “mixing vessel” เนื่องจากสุกรมีตัวรับ (receptor) บนผิวเซลล์ที่เหมือนกับของคนและสัตว์ปีก ทำให้สุกรสามารถติดไวรัสไข้หวัดใหญ่ในคนหรือ สัตว์ปีกได้ จึงทำให้มีโอกาสเกิดการแลกเปลี่ยนสารพันธุกรรมของเชื้อไวรัสไข้หวัดสุกรได้สูง

เชื้อไวรัสไข้หวัดสุกรที่พบส่วนใหญ่เป็นชนิด H1N1 และ H3N2 เริ่มมีรายงานการตรวจพบ H1N2 subtype ในประเทศต่างๆ เพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มว่าจะพบการระบาดแทนสายพันธุ์ H1N1 และ H3N2

■ สุกรที่ติดเชื้อจะแสดงอาการอย่างไร

ตอบ สุกรที่ติดเชื้อจะแสดงอาการทางระบบหายใจแบบเฉียบพลัน มีไข้สูง ซึม เบื่ออาหาร ไอ จาม มีน้ำมูก อัตราการป่วยอาจสูงถึง 100% แต่สุกรจะฟื้นและหายป่วยอย่างรวดเร็วภายใน 5-7 วัน มักไม่พบการตาย ถ้าไม่มีการติดเชื้อแทรกซ้อน มีผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงสุกร โดยเฉพาะในสุกรหลังหย่านม ทำให้สุกรสูญเสียน้ำหนักในช่วงที่แสดงอาการ ทำให้ระยะเวลาที่ใช้ในการขุนสุกรนานขึ้น ในสุกรตั้งท้องอาจทำให้เกิดการแท้งเนื่องจากมีไข้สูง เชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่เป็นเชื้อปฐมภูมิ ทำให้สุกรสามารถติดเชื้อแทรกซ้อนได้ง่าย และจัดเป็นหนึ่งในสาเหตุของโรคระบบทางเดินหายใจซับซ้อนในสุกร (Porcine Respiratory Disease Complex, PRDC)

■ วิธีการแพร่ระบาดของโรค

ตอบ โรคนี้สามารถติดต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างสุกรด้วยกัน โดยเชื้อไวรัสจะปะปนในอากาศเมื่อสุกรไอหรือจาม หรือจากการกินอาหารและน้ำร่วมกัน หลังจากการติดโรคสุกรทุกตัวในฝูงจะป่วยภายใน 2-3 วันต่อมา และเชื้อไวรัสจะถูกขับออกมาจากสุกรแม้จะหายป่วยจากโรคนี้แล้วนานถึง 3 เดือน

■ ระยะฟักตัวของโรคนานเท่าไร

ตอบ สั้นมาก อาจจะเป็นเวลา 2-3 ชั่วโมง จนกระทั่งนานหลายวัน แต่โดยทั่วไปจะประมาณ 2-6 วัน

■ **มีการเฝ้าระวังโรคที่เกิดขึ้นในสุกรอย่างไร**

ตอบ 1. สังเกตอาการป่วยของสุกรในฝูงอย่างสม่ำเสมอโดยอาการของสุกรที่ป่วยด้วยโรค Swine Influenza จะแสดงอาการมีไข้ ซึม น้ำหนักลด หายใจลำบาก ไอจาม น้ำมูกไหล หากพบอาการดังกล่าวให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทราบภายใน 24 ชั่วโมง

2. เมื่อเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ได้รับรายงานการแจ้งสุกรป่วยจากเกษตรกร จะเข้าตรวจสอบและดำเนินการเก็บตัวอย่างเลือดและตัวอย่างจากการป้ายจมูกส่งห้องปฏิบัติการ วิธีการตามสิ่งที่ส่งมาด้วยและแนะนำให้เกษตรกรปฏิบัติดังนี้

- ห้ามเคลื่อนย้ายสุกรหรือสับเปลี่ยนคอกในช่วงที่พบการเกิดโรค

- สุกรที่แสดงอาการป่วยให้รักษาตามอาการ เช่น ฉีดยาปฏิชีวนะหรืออาจต้องให้สารน้ำ หากจำเป็น ส่วนสุกรที่เลี้ยงร่วมฝูงให้ยาด้านจุลชีพโดยผสมยาให้สุกรกินเพื่อลดการแทรกซ้อนของเชื้อแบคทีเรียตามคำแนะนำของสัตวแพทย์

- ใช้อาหารสำเร็จรูปที่สะอาดคอก โดยหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการฟุ้งกระจาย

■ **การป้องกันโรคและการควบคุมโรคทำอย่างไร**

ตอบ

การป้องกันโรค

1. สังเกตอาการป่วยของสุกรในฝูงอย่างสม่ำเสมอโดยอาการของสุกรที่ป่วยด้วยโรค Swine Influenza จะแสดงอาการมีไข้ ซึม น้ำหนักลด หายใจลำบาก ไอจาม น้ำมูกไหล หากพบอาการดังกล่าวให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ทราบภายใน 24 ชั่วโมง

2. หลีกเลี่ยงการเลี้ยงสัตว์ปีกในบริเวณเดียวกับที่เลี้ยงสุกร เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดการรวมพันธุกรรมระหว่างเชื้อไวรัส Avian Influenza และ Swine Influenza

3. ห้ามผู้ป่วยที่มีอาการทางเดินหายใจเข้าในคอกเลี้ยงสุกร

4. ให้มีการสุขาภิบาลการเลี้ยงสุกรที่ดี เช่น คอกสะอาด ไม่ชื้นแฉะ มีอากาศ ถ่ายเทได้สะดวกไม่อยู่ในที่หนาว เย็น ร้อน หรือถูกฝนมากเกินไปและเสริมวิตามินในอาหาร ตลอดจนเข้มงวดตรวจสอบให้นำสุกรที่ปลอดโรคเข้าเลี้ยงในฟาร์ม และเข้มงวดการเข้าออกจากฟาร์มของบุคคลและยานพาหนะ

การควบคุมโรค

1. ห้ามเคลื่อนย้ายสุกรหรือสับเปลี่ยนคอกในช่วงที่พบการเกิดโรค

2. สุกรที่แสดงอาการป่วยให้รักษาตามอาการ เช่น ฉีดยาปฏิชีวนะหรืออาจต้องให้สารน้ำหากจำเป็น ส่วนสุกรที่เลี้ยงร่วมฝูงให้ยาด้านจุลชีพโดยผสมยาให้สุกรกินเพื่อลดการแทรกซ้อนของเชื้อแบคทีเรียตามคำแนะนำของสัตวแพทย์

3. ใช้ยาฆ่าเชื้อทำความสะอาดคอก โดยหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการฟุ้งกระจายโดยเชื้อไวรัส influenza ถูกทำลายได้ง่ายด้วยความร้อน (เช่นที่อุณหภูมิ 56°C นาน 3 ชั่วโมง ที่อุณหภูมิ 60°C นาน 30 นาที) และสารเคมีต่างๆ เช่น สารที่มีคุณสมบัติในการละลายไขมัน (lipid solvents), formalin, beta-propiolactone, oxidizing agents, sodium dodecylsulfate, hydroxylamine, ammonium ions และ iodine compounds

- **โรคไข้หวัดสุกรสามารถเกิดจากการจัดการฟาร์มที่ไม่ได้มาตรฐาน หรือโรงฆ่าสัตว์ที่ไม่สะอาดได้หรือไม่**

ตอบ มีโอกาสเกิดขึ้นได้ รวมทั้งสามารถเกิดโรคอื่นๆได้อีกหลายโรค เนื่องจากการจัดการฟาร์มและการสุขาภิบาลที่ไม่ได้มาตรฐาน เช่น คอกชื้นแฉะ ไม่สะอาด อากาศถ่ายเทไม่สะดวก หรือการเลี้ยงร่วมกับสัตว์ชนิดอื่นๆ เช่น สัตว์ปีก ซึ่งจะทำให้ฟาร์มนั้นกลายเป็นแหล่งของเชื้อโรค รวมทั้งสัตว์จะเกิดความเครียด ทำให้สัตว์อ่อนแอ และป่วยได้ง่าย

- **ประเทศที่มีการประกาศห้ามการนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ประเภทเนื้อสุกร และผลิตภัณฑ์จากเนื้อสุกรจากประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศเม็กซิโก ได้แก่ประเทศอะไรบ้าง**

ตอบ ประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ รัสเซีย และจีน นอกจากนี้ประเทศที่ประกาศเฝ้าระวังการนำเข้าสินค้าดังกล่าวอย่างเข้มงวด คือ ประเทศเกาหลี

- **การกินเนื้อสุกรจะปลอดภัยหรือไม่?**

ตอบ ยังไม่มีหลักฐานว่าโรคไข้หวัดสุกรจะสามารถแพร่ผ่านการกินเนื้อสุกรที่ติดเชื้อ แต่อย่างไรก็ตาม การบริโภคเนื้อสุกรที่ปรุงสุกที่อุณหภูมิ 70 องศาเซลเซียส (158 องศาฟาเรนไฮน์) ซึ่งจะสามารถแน่ใจว่าฆ่าเชื้อไวรัสได้

- **ควรจะกังวลเกี่ยวกับการระบาดนี้หรือไม่?**

ตอบ เมื่อพบการระบาดของเชื้อไวรัสตัวใหม่ที่สามารถติดต่อได้ระหว่างคนสู่คน ดังนั้น จึงต้องมีการเฝ้าติดตามผู้ป่วยอย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการระบาดใหญ่ องค์การอนามัยโรคได้เตือนว่าการที่พบผู้ป่วยทั้งในประเทศเม็กซิโกและอเมริกาอาจจะเป็นจุดที่ทำให้มีการแพร่ระบาดไปทั่วโลก และเห็นว่าสถานการณ์เช่นนี้น่าเป็นห่วง และถือวาระดับของการระบาดในปัจจุบันนี้อยู่ในระดับ 3 (จากทั้งหมด 6 ระดับ) คือมีการระบาดเป็นบางจุด ซึ่งจากอดีตที่ผ่านมาพบว่าการระบาดของเชื้อ H1N1 หรือ Spanish flu ได้เคยมีการระบาดไปทั่วโลกในปี 1918 โดยพบว่าประชากรในโลกถึง 40 เปอร์เซ็นต์ที่ติดเชื้อ และมีคนตายมากกว่า 50 ล้านคน โดยเฉพาะในเด็ก

อย่างไรก็ตามในการระบาดที่ผ่านมาในครั้งนี้ ผู้ป่วยทั้งหมดในอเมริกา มีอาการไม่รุนแรง ซึ่งเป็นตัวบ่งบอกได้ว่าความรุนแรงที่เกิดขึ้นในเม็กซิโก อาจเนื่องจากปัจจัยที่เฉพาะของพื้นที่และไม่น่าจะทำให้เกิดการระบาดไปยังส่วนอื่นๆ ของโลก

■ **แล้วไข้หวัดนกเป็นอย่างไร?**

ตอบ ไข้หวัดนกชนิด H5N1 ที่มีการระบาดและทำให้คนตายในแถบทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นั้นแตกต่างจากไวรัสที่กำลังระบาดในปัจจุบัน ซึ่งเกิดจากไวรัส H1N1 ตัวใหม่ โดยก่อนหน้านี้ นักวิชาการได้คาดการณ์ว่าเชื้อ H5N1 จะเป็นตัวที่ทำให้เกิดการระบาดใหญ่เนื่องด้วยความสามารถของเชื้อในการกลายพันธุ์อย่างรวดเร็ว แต่สถานการณ์ที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันพบว่าโรคนี้เกิดมากเฉพาะในสัตว์ปีก ส่วนคนที่ติดเชื้อนั้นมักเกิดจากการใกล้ชิดกับสัตว์ปีกป่วยเป็นโรค ส่วนการติดต่อกันจากคนสู่คนนั้นยังไม่มีหลักฐานที่ชัดเจนนักว่าการติดเชื้อนี้ระบาดจากคนสู่คนได้ง่าย